

Till fiskelag och övriga
fiskevattenförvaltare

Enligt sändlista

Hänvisning
Årligt utskick

Kontaktperson
Stefan Lindqvist/Tom Karlsson

Ärende
VÅRD OCH NYTTJANDE AV FISKEVATTEN

För andra året i rad har vi fått uppleva en riktig gammaldags vinter, men som ett första tecken på att våren trots allt är på väg skickar vi Er nu fiskeribyråns årliga brev för att hjälpa Er att komma igång med planeringen av den kommande fiske- och fiskevårds-säsongen.

Året som gått har inte enbart präglats av snö och kyla utan har även varit en prövningens tid för den fiskevårdsverksamhet som bedrivs inom fiskeribyråns ramar. Efter många om och men står det dock klart att vi kan fortsätta vår verksamhet under innevarande år och förhoppningsvis även därefter.

Därför vill vi fortsättningsvis upprätthålla de goda kontakter som byrån och Ålands fiskodling, Guttorp, redan har med många fiskelag men också skapa nya kontakter som kan vara oss och Er till hjälp i fiskevården och fisket.

I det här brevet sammanfattar vi fiskeåret 2010 och försöker att förutspå hur vi tror att 2011 kommer att utvecklas. Som bilaga till brevet finns det en kombinerad blankett för fiskyngelsbeställningar och ett frågeformulär med några frågor som vi vill att Ni fyller i och returnerar till oss **senast den 15 april 2011**.

Förra året konstaterade vi att fiskeåret 2009 inte var något större glädjeämne med vikande fångster för våra tre viktigaste arter, abborre, gös och sik. Men vi påtalade dock att man för såväl abborren som för gösen, på basen av årsklasstyrkan, kunde förvänta sig bättre fångster under den närmaste framtiden. **Då vi nu summerar 2010 års fiske** kan vi konstatera att prognoserna slog in.

Beträffande abborren kan vi notera en ökning med 12,5 ton till totalt 95,9 ton och för gösens del knappa 4,5 ton till totalt 20,9 ton. Delvis kan ökningen förklaras med att det under året inregistrerades ett stort antal ”nya” fiskeutövare som inte tidigare rapporterat sina fångster men å andra sidan var fiskeåret ca fyra månader kortare till följd av den sena våren och den tidiga vintern.

För siken som är vår viktigaste bytesfisk fortsatte dock nedgången, om ändå inte lika brant som tidigare. De rapporterade fångsterna minskade med ca 2,7 ton till totalt ca 55,5 ton. Vad som förorsakar den minskade mängden sik i våra vatten har det funnits olika

spekulationer om. Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet rapporterar nu att den havslekande siken utvecklas relativt bra medan vandrings-siken som stiger upp i älvarna för att leka har stora problem. Av dessa två siktyper är den havslekande småvuxen och ger således ett sämre utbyte än den storvuxnare vandrings-siken. Eftersom bristen på sik är markantast på norra Åland är det troligtvis bortfallet av vandrings-sik som är förklaringen till de minskade fångsterna. Vandrings-siken passerar norra Åland på sin uppväxtvandring innan den vänder tillbaka till lekälvarna.

Även den blåsiga hösten och den tidiga vinterkylan bidrog till att försvåra sikfisket, vilket märktes vid intagningen av rom till fiskodlingen.

Under våren fick vi återigen in rapporter om hur illa det stod till med den åländska gäddstammen men efter en kort period ökade fångsterna och slutligen kan vi konstatera att gäddfisket under året var positivt. Mängden yrkesmässigt fångad gädda under år 2010 var ca 15,6 ton vilket var ungefär det samma som året innan.

För havsöringens del kan man notera att det trots relativt liten mängd rapporterad fångst inom det yrkesmässiga fisket tenderar att finnas gott om fisk i områden med regelbundna utplanteringar. Man kan även notera att braxenfångsterna fortsätter att öka, vilket är såväl positivt som negativt eftersom det visar att det finns en viss efterfrågan som gör fisket intressant samtidigt som det indikerar en övergödning. Det är dock en mycket bra miljö- och vattenvårdsåtgärd att fiska upp dessa braxnar. Förra året berättade vi att fångsterna av lake ökat något och eftersom vi hade en för lakfiske tjänlig vinter skulle det ha varit naturligt med en fortsatt positiv utveckling. Denna uteblev dock under år 2010.

Sammanfattningsvis kan man, fiskemässigt, definiera 2010 som ett relativt positivt år och prognoserna för abborre och gös, som baserar sig på våra provfisken, visar på en positiv utveckling ännu under år 2011 och kanske även år 2012. Troligtvis kommer även avsättningsmöjligheterna för braxen att öka.

De ökade fångstmängderna syns ändå inte i den registrerade fiskhandelns statistik vilket tyder på att en allt större mängd fisk säljs via andra kanaler.

Trots att fångstutvecklingen och prognoserna för gösen visar positiva förtecken är det fortsättningsvis skäl att värna om reproduktionsmöjligheterna. Den reglering av gösfisket som varit i kraft sedan år 2006 upphörde vi årsskiftet, men enligt fiskeribyråns bedömning är **gösbeståndet fortsättningsvis i behov av skyddsåtgärder varför man under våren 2011 kommer att ta beslut om fortsatta regleringar.**

Fiskeribyran planerar även en **förhöjning av gäddans minimimått till 55 cm**, från dagens 42 cm. Det nya minimimåttet kommer troligtvis att börja gälla från och med den 1 januari 2012 men skall ses som en rekommendation tills dess.

Från många instanser kommer det även krav på fredning av lekvikar samt försäljningsförbud för gädda under våren. Fiskeribyråns åsikt är att eventuella regleringsåtgärder skall beröra alla utnyttjare av en resurs så lika som möjligt och avstår därför från att i detta skede gå in för att med stöd av lagen införa fredningsområden. Detta hindrar inte enskilda fiskelag och vattenägare från att inrätta fredningsområden i sina vatten vilket också är en rekommendation från byråns sida. Man bör dock komma ihåg att man även skall avstå från eget fiske i sagda områden.

För enskilda vattenägare och fiskelag utgör vården av de egna vattnen en lika stor skyldighet som rätten att nyttja dem.

Den vanligaste formen av fiskevård på Åland är utplantering av fiskyngel. Genom utplantering av gäddyngel motverkar man de naturliga fluktuationerna i bestånden som till största delen beror på variationer i årsklasstyrkorna. Utplantering av havsöringsyngel upprätthåller den åländska öringsstam som i princip skapats genom målmedvetet utplanteringsarbete i över 30 år. Öringsfångsterna är helt och hållet beroende av utplantering och de senaste åren har man vid landskapets fiskodling, Ålands fiskodling, i Gutterop arbetat intensivt för att producera livskraftiga yngel.

Vid sidan av öringen har man under de senaste tio åren upparbetat rutiner för kläckning och uppodling av sikyngel. Avsikten är uppnå sådana utplanteringsvolymerna att man på sikt skall kunna vända den neråtgående trenden för sikfångsterna i landskapet.

Under år 2011 kommer man från Ålands fiskodlings sida även att påbörja ett projekt för att utarbeta rutiner för kläckning och startutfodring av gös och lake.

När man diskuterar utplantering av fiskyngel skall man beakta att resultatet av utplanteringarna inte syns följande dag eller ens samma år utan efter fyra till fem år. Därför skall utplanteringarna vara kontinuerliga och tillräckligt stora.

För produktionen av samtliga av våra odingsarter är vi beroende av hjälp från fältet i form av fiske av lekfisk för kramning av rom.

Muddringar i syfte att förbättra syreförhållandena i instängda vatten kan i viss mån betraktas som fiskevård men på senare tid har man kommit underfund med att muddringar oftast gör mera skada än nytta. Förutom att man i många fall gräver bort delar av lekområdena medför ingreppen ofta att det sker temperatursänkningar som missgynnar fiskeleken. Landskapsregeringen har under året tagit fram ett infobladd (bilaga) om detta.

För ett år sedan var situationen mycket osäker för den fortsatta verksamheten vid Ålands fiskodling, Gutterop. Ännu finns det vissa frågetecken kring framtiden men känslan är att verksamheten kommer att fortsätta vilket vi också utgår ifrån i vårt dagliga arbete. En viktig bidragande orsak till att verksamheten fortsätter är det stöd som vi har fått från Er och andra intressenter. Trots att vi kan glädja oss åt en fortsatt verksamhet vid Ålands fiskodling kan vi konstatera att de ekonomiska ramarna som vi har fått är mycket strama vilket betyder att vi för tillfället inte har några möjligheter till några investeringar i t.ex. ny utrustning. Underhållet av anläggningar och utrustning kommer att ligga på en absolut miniminivå och även produktionen kommer i viss mån att sjunka om vi skall lyckas hålla de budgetramarna som vi har fått oss tilldelade.

2010 var ett produktionsmässigt normalår. Glädjande var dock kläckningen av gädda i Gutterop som lyckades mycket bra. Inför 2010 bytte vi kläckningsvattnet till grundvatten, vilket visade sig vara lyckat.

Utplanteringarna för de tre senaste åren sammanfattas i tabellen nedan

	2008	2009	2010
Havsöring	228.000 st	238.000 st	179.000 st
Lax	46.000 st	71.000 st	6.400 st
Gädda, nykläckt	1.705.000 st	2.606.000 st	2.250.000 st
Sik, nykläckt	321.000 st	540.000 st	0 st
Sik, 1-somrig	225.000 st	236.000 st	240.000 st

Inför kommande säsong erbjuder vi Er, liksom tidigare år, präglingsskassar för öring och sik samt möjlighet att köpa yngel av sik, gädda och havsöring för direktutplantering.

Konceptet ”präglingsskassar” går ut på att man under en sommar eller ett år håller en mindre nätkasse med fisk förankrad i sitt vattenområde. Under tiden fisken finns i kassen matas den så att den växer. Utplanteringen sker på ett skonsamt sätt direkt ur kassen. Fördelarna med detta system, förutom att man får en bättre prägling av fisken på det egna vattenområdet jämfört med direktutplantering, är att man får en betydligt större mängd fisk för satsade pengar. För präglingsskassarna gäller samma villkor som tidigare, d.v.s. fiskelaget köper sättfisken, står för kassens skötsel och håller förankringsanordningar. Resten av utrustningen samt fodret håller Ålands fiskodling. De arter som är aktuella för präglingsskassarna är sik och havsöring.

Priserna för respektive fiskslag finns angivna på den beställningsblankett som finns med som bilaga.

Under flera år har vi haft med ålyngel på beställningsblanketten. Intresset har dock varit litet och senaste år var endast 1000 st. yngel beställda. Till följd av att Centraförbundet för fiskerihushållning i våras, utan att meddela oss, tidigarelade sista beställningsdatumen missade vi beställningen. Inför 2011 meddelade man att beställningarna skulle vara inne redan i november 2010 varför vi inte inför denna säsong kan erbjuda några ålyngel.

Ni som fortsättningsvis är intresserade av ålutplanteringar kan kryssa för det i beställningsblanketten så återkommer vi till Er när det är dags för 2012 års ålbeställningar.

Har Ni några frågor eller funderingar kring det som vi har tagit upp i brevet eller saker som vi inte har tagit upp så tveka inte att kontakta oss på telefon eller E-post. Bekanta Er även med vår hemsida www.regeringen.ax/naringsavd/fiskeribyran.

Våra kontakt uppgifter är:

Stefan Lindqvist, *fiskevård, utplanteringar*
Telefon 25288, 45340 eller 04575483851
E-post stefan.lindqvist@regeringen.ax

Tom Karlsson, *fiske, fiskevård, förvaltning*
Telefon 25286
E-post tom.karlsson@regeringen.ax

Kaj Ådjers, *fiskbiologi, beståndsundersökningar*
Telefon 25297
E-post kaj.adjers@regeringen.ax

Fiskevårdsinspektör

Stefan Lindqvist

Fiskerikonsulent

Tom Karlsson

BILAGA:

Svarsblankett
Infoblad

Svarsblankett, returneras snarast dock senast den 15.4.2011

Uppgifter om fiskelaget

Fiskelagets namn: _____

Fiskelagets adress: _____

_____

Styrelsemedlemmar Ordförande: _____ Tel.: _____

Sekreterare: _____ Tel.: _____

Kassör: _____ Tel.: _____

Kontaktperson Namn: _____ Tel.: _____

Adress: _____

Beställning av yngel för utplantering och för präglingkassar

Havsöring, 2-årig	_____ st	pris: 0,9 €/st
Havsöring, 1-årig	_____ st	pris: 0,10 €/st (för präglingkassar)
Gädda, nykläckt	_____ st	pris: 100 €/10 000 st
Sik, startad (skärgård)	_____ st	pris: 0,03 €/st (för präglingkassar)
Sik, 1-somrig (skärgård)	_____ st	pris: 0,18 €/st < 15 g < 0,20 €/st

Alla priser inklusive moms.

Observera att för beställningar under 200 € av 2-årig havsöring och 1-somrig sik tillkommer en transportavgift på 50 €

Intresseanmälan

Ja Nej

- Vi är intresserade av att börja / fortsätta med en präglingkasse för sik

- Vi är intresserade av att börja / fortsätta med en präglingkasse för havsöring

- Vi är intresserade av ålyngel för utplantering 2012 (ej bindande i detta skede)

